

VERENIGING TER BEVORDERING VAN HET VLAAMSE BOEKWEZEN (VBVB), vereniging zonder winstoogmerk (vzw), opgericht in april 1929 te Antwerpen.

Initiatiefnemers waren **August Vermeylen** en **Maurice Roelants**, die toen respectievelijk voorzitter en secretaris van de **Vereniging van Vlaamse Letterkundigen** waren. Medestichters uit de uitgeverswereld waren **Maurits de Meyer**, **Eugène de Bock**, **Joris Lannoo**, **Lode Opdebeek**, **Gabriël Opdebeek**, **Leo Kryn**, **Marcel Stijns**, **Leo Simons**, **Kamiel Geerardijn** en **Herman Oosterwijk**. Vanuit de boekhandel waren **Gustaaf de Graeve**, **Armand Roggen**, **Willem Rombout**, **Jan van der Leest**, **Jozef Verhelst** en **L. Smeding** betrokken. Eerste voorzitter werd de Nederlander **Smeding**, opgevolgd door achtereenvolgens **Kryn** (1931-1940), **Adolf Herckenrath** (1945-1951), **Emiel Courtin** (1952-1954, 1964-1966 en 1975-1976), **De Meyer** (1955-1956), **De Bock** (1956-1957), **Van Garsse** (1957-1960), **Jan François** (1961-1963 en 1976-1978), **Karel de Bock** (1966-1974 en 1982-1985), **René Reyssen** (1979-1982), **Marcel Cornu** (1985-1987), **Marcel Mertens** (1987-1989), **Isi de Vries** (1989-1991), **Gilbert Goris** (1992-1995) en **Luc Demeester** (1995-). Ook de naoorlogse directeur **Antoon Wouters** (1949-1988) speelde een belangrijke rol.

Met de VBVB wilden de uitgevers de Vlaamse achterstand inhalen, gezien de Franstalige dominantie in het **Cercle belge de la Librairie** (1883) en in het **Syndicat des Editeurs belges/Syndicaat der Belgische Uitgevers** (1921). De oprichting van de VBVB kwam tegemoet aan het doorvoeren van een professionalisering in de Vlaamse uitgeverij en boek-

handel. De letterkundigen werden meteen bij aanvang nauw bij de VBVB betrokken, omwille van de overtuiging dat de vereniging een belangrijke rol te spelen had in de Vlaamse sociaal-culturele ontvoogding. Tussen 1929 en 1931 steeg het ledenaantal van 22 naar 83 boekhandelaars en uitgevers.

In 1962 werd een organisatorische hervorming doorgevoerd; de VBVB werd ingedeeld in drie secties, namelijk een voor uitgevers, een voor boekverkopers en een voor importeurs. De volgende stap was het ontstaan van drie vzw's (1 januari 1971) met eigen rechtspersoonlijkheid: de Vlaamse Boekverkopersbond (VBB) die nu 260 boekhandels in Vlaanderen en Brussel groepeerde, de Vlaamse Uitgevers Vereniging (VUV) die nu 130 boekenuitgevers verenigt en de Verenigde Boekenimporteurs (VBI) die nu 40 importeurs vertegenwoordigt. De VBVB zelf gaat vanaf 1971 door het leven als een federatie, die in de eerste plaats als overkoepelend orgaan de belangen van de uitgevers, importeurs en verkopers behartigt. In het huidige bestuur is Luc Demeester algemeen voorzitter, Luc vander Velpen vice-voorzitter en Bram Binneweg secretaris, terwijl Wim de Mont (sinds 1988) algemeen secretaris van het bureau is.

De VBVB begon in 1929 haar werking met de uitgave van een vaktijdschrift voor het boekbedrijf. De eerste activiteiten voor een ruimer publiek waren enerzijds de jaarlijkse uitgave van *Het Boek in Vlaanderen* (een overzicht van de voorbijge publicaties) en anderzijds de organisatie van de jaarlijkse Boekenweek, beide in 1930. Dit laatste leidde in 1932 tot het organiseren van de eerste Boekenbeurs voor Vlaanderen (sinds 1971 in het Antwerpse Bouwcentrum), waarop jonge Vlaamse uitgevers en Nederlandse importeurs hun jongste Nederlandstalige publicaties konden voorstellen. Enkel tijdens de Tweede Wereldoorlog zou deze Boekenbeurs niet doorgaan. De huidige promotiecommissie van de VBVB regelt de promotionele aspecten van de Boekenweek en De Boekenbeurs voor Vlaanderen, terwijl de administratieve aspecten worden verzorgd door een Boekenbeurscommissie (waarin voorzitters, algemeen secretaris en promotiemedewerkers van de VBVB zetelen). Deelnemers aan de Boekenbeurs moeten lid zijn van de VBVB, hoewel ook instellingen als de Koninklijke Bibliotheek standplaatsen krijgen. De Beurs is zowel een vakbeurs als een beurs voor het grote publiek. Vanaf het begin van de jaren 1960 werkte de VBVB ook mee aan de Vlaamse Boekenbeurs in Brussel en steunde ze tientallen kleinere beurzen in Vlaanderen. Tevens zorgde ze ervoor dat op buitenlandse manifestaties (bijvoorbeeld de Frankfurter Buchmesse) Vlaamse uitgaven vertegenwoordigd worden.

Een tweede belangrijk onderdeel van het VBVB-activiteitenpakket waren diverse propagandistische en publicitaire initiatieven en prijsuitreikingen (zo-

als bijvoorbeeld het VBVB-referendum Vlaamse Letterkundigen, Het Gulden Boek, de Debuutprijs, de Legpenning voor jeugdboeken, de Prijs Plantin Moretus en de Gouden en Zilveren Penning).

Vanaf 1960 gaf de vereniging een tweejaarlijks *Repertorium* uit van in Vlaanderen verschenen en geïmporteerde Nederlandstalige werken. Het VBVB nam vanaf december 1976 ook het Nederlandse initiatief Boek van de Maand over, een vierjaarlijkse promotiecampagne rond een welgekozen boek. Huidige acties zijn onder andere de non-fictie-actie, de Eindejaarsactie, Het Boek in Vlaanderen en de ASLK-prijs voor het literaire debuut. De VBVB is sinds 1972 ook medeorganisator van de Jeugdboekenweek.

Daarnaast geeft de VBVB sinds 1945 zeventienmaal per jaar het tijdschrift *Tijdingen* uit (voor 1940 was dit *Mededelingen*), waarin informatie voor en over het boekenvak gegeven wordt. De VBVB beheert een bibliografisch en boekhistorisch archief en richt tevens markt- en leesonderzoeken in. Ten slotte is de VBVB ook een contactorgaan tussen het boekbedrijf enerzijds, en overheids- en particuliere instanties anderzijds. De VBVB is zo vertegenwoordigd in het Overleg Nederlandstalige Uitgeverij en Boekhandel (ONUB), het Nederlands Bibliografisch Centrum (NBC), het Nationaal Centrum voor Jeugdliteratuur (NCJ) en de Centrale voor Import en Export van Boeken (Cieb).

LITERATUUR: 'Een halve eeuw werking ten bate van het boek', in *Het Laatste Nieuws* (14 maart 1979); – A. Wouters, 'Boekenprijs', in *De Standaard* (27 januari 1982); – 'Boekenprijs', in *De Standaard* (20 januari 1984); – 'Boekbedrijf schrijft partijleiders', in *De Standaard* (16 december 1987); – L. Simons, *Geschiedenis van de uitgeverij in Vlaanderen*, 2 dln., 1984-1987; – W. Soethoudt en W. de Mont, 'Uitgever zijn is een voorrecht. Bij het einde van een feestjaar', in *Tijdingen* (21 december 1994).

GASTON DURNEZ* EN NICO WOUTERS